

תוכנייה

המזוודה הריקה

תוכנייה · מהדורת 2026

המזוודה הריקה

Culturas em Movimento · culturasemmovimento.com

אוקטובר 2026

ההצגה

מה נושאים איתנו כשמשאירים הכול מאחור?

„המזוודה הריקה", בהשראת סיפורה האמיתי של משפחת ידוואב, נולדה מגילוי מסמכים שנמצאו חבויים במזוודה ישנה, שאיש לא נגע בה במשך עשרות שנים. במרכז ההצגה עומדת שאלה: מה נשאר בתוך משפחה כשחדלים לספר בה סיפורים מסוימים? המזוודה הופכת ליותר מחפץ: ארכיון סמלי של היעדרויות, של סודות ושל חוויות ששרדו את הזמן.

בשילוב של תיאטרון, מוזיקה מקורית, הקרנות וסיפור חזותי, ההפקה יוצרת חוויה פואטית וטעונה רגשית, שבה הזיכרון האישי וההיסטוריה הקולקטיבית נפגשים. היא נטועה בחוויה היהודית בתפוצות ובזיכרון השואה, ומשם מגיעה אל האוניברסלי: שייכות, הגירה, הישרדות, והמורשת הסמויה שעוברת מדור לדור.

ההצגה נמשכת 80 דקות, ללא הפסקה. היא מוצגת בפורטוגזית, עם כתוביות באנגלית ובסינית מפושטת.

זוהי מהדורה מקוצרת, לשנת 2026, של תוכניית עונת הבכורה; דברי היוצרים נכתבו ב־2024. התוכנייה המלאה של עונת הבכורה, בפורטוגזית, נמצאת באתר culturasemmovimento.com.

הסיפור

סאו פאולו, 2005, ערב פסח. אסתר ורשבסקי, בת 92, ילידת ברסלאו שבגרמניה, גרה עם רות, המטפלת שלה. זיכרונה של אסתר מתחיל לבגוד בה: ההווה מתערבב בעבר שמעולם לא סיפרה עליו לאיש.

הנכד שלה, שמואל, עיתונאי שסיקר מלחמות במשך עשרים שנה, עזב זה עתה את המקצוע. הוא חוזר לברזיל אחרי עשרים שנות היעדרות, חמש שנים אחרי מות אביו, פרנץ. פרנץ שב ועולה בזיכרונותיה של אסתר, ובשיחות שניהלו פעם האב והבן ברדיו חובבים: דיאלוג שמעולם לא היה קל.

בחדר האחורי עומדת מזוודת עור נעולה במנעול תלייה. בבית יש כלל ישן: כל עוד סבתא בחיים, איש לא פותח את המזוודה. אסתר שומרת את המפתח, ואת השתיקה. שמואל חזר עם שאלות על אביו שאיש מעולם לא ענה עליהן.

ההצגה היא יצירה בדיונית בהשראת סיפורה האמיתי של משפחת ידוואב. בין מזוודה נעולה לזיכרון שהולך ונמוג, שלושה דורות מגלים מה ירשו בלי לדעת.

הדמויות

- **אסתר ורשבסקי**: הסבתא, ילידת ברסלאו. היא שומרת את המזוודה ואת המפתח.
- **רות**: המטפלת של אסתר, הדמות היחידה שאינה בת המשפחה.
- **שמואל (סמי)**: הנכד, עיתונאי, שחזר לברזיל.
- **פרנץ**: בנה של אסתר ואביו של שמואל, נוכח בזיכרונות של שניהם ובשיחות הרדיו.

השחקנים בסיבוב ההופעות של 2026: דינה פלדמן, נואמי מריניו, פאביו הרפורד ומרקוס סושרה.

מילים מן ההצגה

- **ברסלאו**: שמה הגרמני של העיר ורוצלב, כיום בפולין. העיר של אסתר ושל משפחת ידוואב.
- **פסח**: ההצגה מתרחשת בערב החג.
- **ליל הסדר**: „והגדת לבנך" – סביב השולחן עובר הסיפור מדור לדור.

דבר היוצרת

הטקסט נכתב לתוכניית הבכורה ב־2024. קטעים נבחרים.

– מהסיפור הזה יוצאת הצגה! – נעשה את זה?

השיחה הנלהבת ההיא עם ויליאם ידוואב, אי שם ב־2021, הייתה נקודת המוצא: ה„כן" הראשון לפרויקט התיאטרוני הזה, שאנחנו מגשימים עכשיו. [...]

תיאטרון הוא אמנות שאי אפשר לעשות לבד, והיא פורחת רק ביצירה משותפת. [...]

את העלילה, המבוססת על סיפורה האמיתי של משפחת ידוואב, טוותה במיומנות המחזאית ננה דה קסטרו, הראשונה שהצטרפה לפרויקט. היא הפכה חוויה הרסנית לסיפור אוניברסלי. סיפור שמזמין אותנו להציץ מבעד לדלת פתוחה, ולהיות עדים למשפחה המתכנסת סביב זיכרונותיה וצלליה.

לעשות אמנות זה תמיד סיכון. ויש הרבה אנשים שצריך להודות להם ולהזכיר אותם. אבל בלי ההפקה של מרסלה אורטה, שקפצה למים כשעוד לא היה פה כלום, לא היינו מגיעים עד כאן. ועם הרגישות וההובלה של קיקו מארקס, אנחנו מוכנים למסע.

עם עליית המסך, אנחנו מזמינים אתכם להצטרף אלינו ל„המזוודה הריקה". כאן, בין הבמה לקהל, מתרחש קסם התיאטרון: סיפורים נשזרים זה בזה ונוגעים ללב.

להיות אם, אמנית ומפיקה זה לחבק את המסתורין שביצירת חיים ואמנות. וצריך כפר שלם. [...]

דינה פלדמן, הוגת הרעיון, שחקנית ורכזת הפרויקט

דבר המחזאית

הטקסט נכתב לתוכניית הבכורה ב־2024. קטעים נבחרים.

[...] במקרה הזה הזמינו אותי השחקנית והמפיקה דינה פלדמן ווויליאם ידוואב להתמודד עם אתגר: להפוך למחזה את סיפור בריחתה של קטה ידוואב, עם בעלה ובנה, מן השואה אל סין. השאלה הראשונה שעלתה בי נגעה לכך שאני עצמי אינני נושאת היסטוריה יהודית: איך אוכל, בדרך כלשהי, לתת קול לאירועים הזרים לתרבות שלי? [...] שאלתי את עצמי איך והיכן נגעה בי הדרמה של משפחת ידוואב, כי כדי לכתוב אני צריכה לחוש כיוון פנימי שמניע אותי רגשית.

אחרי ששמעתי את הסיפור המקורי והכרתי את חומרי המחקר שוויליאם סיפק, הצעתי שבמרכז העלילה יעמדו ההשלכות של בריחת המשפחה לשנגחאי על היחסים בין אב לבן, עשרות שנים אחר כך. מאוד עניין אותי להתבונן בדרמה הזאת מנקודת מבט אוניברסלית, שבה יהודים ולא־יהודים יוכלו לראות את עצמם: כוחם של היחסים במשפחה, והמלחמות שהם מסוגלים לשתול בתוכנו.

כשוויליאם הסכים שנלך בדרך הזאת, יצאתי למסע חשוב: ראיונות עם בני משפחה וחברים, וגם ביקורים ומחקר בארכיונים של מרכז הזיכרון במוזיאון היהודי של סאו פאולו, ובעיקר על סיפורים דומים של משפחות שעשו את אותה הדרך כשנמלטו מן הנאציזם. חיפשתי מידע גם ברשת, ובעיקר במוזיאון הפליטים היהודים בשנגחאי, שבו שמור תיעוד חשוב. [...] יועץ יקר היה Zuza Blanc, שעזר לי בנושא רדיו החובבים, המשמש בסיפור מטפורה לחשיבות החיונית של התקשורת, בין בני אדם ועם רוחות הרפאים שלנו עצמנו, בפתרון קונפליקטים.

אני מקווה שהצלחתי ליצור סיפור עכשווי, שמזכיר לנו עד כמה עדיין נמשכים בחיי האדם בימינו מצבים שנולדו מחוסר סובלנות ומחוסר אמפתיה, וכמה חשוב שנקבל את האחר ואת השונות שלו. באחד מרגעי ההצגה, הדמות המרכזית מזהירה אותנו שהזרע שהוליד את הנאציזם עדיין קיים, רדום, בתוך הצל שבכל אדם, ושחיוני שנתבונן בו. אני מקווה שהטקסט הזה יעזור לנו לעמוד על המשמר.

ננה דה קסטרו, מחזאית ותסריטאית קולנוע

דבר הבמאי

הטקסט נכתב לתוכניית הבכורה ב־2024. קטעים נבחרים.

אני חושב יותר ויותר שהתיאטרון הוא, וימשיך להיות, אחת מצורות האמנות הנחוצות ביותר: דרכו של האדם לדבר על האדם, להיפגש עם עצמו, עם שורשיו ועם מה שעתיד לבוא; להתחבר מחדש. [...]

רצינו, לפני הכול, לספר סיפור. סיפור פרטי. סיפורה של משפחה: אסתר ורשבסקי, בנה פרנץ והנכד שלה, סמי; וגם של רות, המטפלת של אסתר. אבל רצינו לספר גם את סיפורה של מזוודה: מעין כספת, כלא או ארון מתים, שבתוכה ביקשה אסתר לנעול את רוחות הרפאים של עבר שפורץ את גבולותיה של כל מזוודה שמנסים לכלוא אותו בה, עבר שהופך את סיפורה הפרטי, את החיים הייחודיים האלה, למיליוני חיים דומים, חיים אחים, שנולדו מאותו ריק של אנושיות, מאותה אימה.

סיפור פרטי. סיפור של כולנו. נפש אחת חשובה.

כדי ליצור את הסיפור הזה, שנכתב לפני יותר משנתיים, הצוות שלנו שקד עליו שלושה חודשים, בחזרות, בדיונים ובעבודת יצירה בכל תחומי ההפקה. הכול כדי שהרבדים הרבים של ההצגה ייחשפו כשהמסך יעלה, ויזמינו אותך לבקר בהצגה שלנו, בסיפור שלנו; ובאותו זמן להיות חלק ממנו, ביכולת שלך להבין וליצור קשרים, ובמבט שלך על העולם שסביבנו.

להמשיך קדימה. במבט אל מה שהיה קודם. כולם ברוכים הבאים! הבית שלכם!

קיקו מארקס, במאי

קולות נוספים מצוות היצירה

> תמיד יש מדבר. / תמיד יש מעבר. / מעבדות לחירות. / מהטקסט אל הבמה, מהבמה אל הקהל. / חברים לדרך מזהים זה את זה ונחשפים בקצב הצעדים של המעבר הזה. / לחשוף זה להוציא מכל מזוודה את כל מה שאינו ריק. / לחשוף זה להסיר את הלוט. / כאן שומרת הזיכרון, באופן סימפטומטי, מאבדת את זיכרונה שלה.
>
> Noemi Marinho · 2024

Gregory Slivar על המוזיקה (מתוך תוכניית הבכורה, 2024; קטעים נבחרים):

המוזיקה והצלילים של ההצגה נועדו לפעול בתחום הזיכרון של הדמויות. [...] חקרתי את הצורה המוזיקלית הנקראת ניגון: שירה בלי מילים, לרוב מאולתרת על כמה הברות, שנועדה לעורר מצבי רוח כמו קינות, תפילות, זיכרונות או שמחות שנחוו. חלק גדול מהניגונים האלה נאסף מאנתולוגיות ומהקלטות היסטוריות, למשל שני ניגונים מאזור ברסלאו, המקום שממנו היגרה המשפחה שבסיפור שלנו. [...] הפסקול נע בעולמן הפנימי של הדמויות האלה: בחיפוש שלהן אחר מקום של שייכות, בבריחה מן הטראומות ובטקסי הריפוי שלהן.

משנגחאי לברזיל

ב־1939 עזבו וילהלם וקטה ידוואב את ברסלאו שבגרמניה, עם בנם מרסל, בן שנה. הם הגיעו לשנגחאי ב־8 באפריל 1939 וגרו ברחוב וורד 24/9, בהונגקו. שנגחאי לא רק אפשרה למשפחה הזאת לשרוד. היא קיבלה אותה אליה.

המשפחה עברה את המלחמה בשנגחאי וחיה בה תשע שנים. וילהלם נפטר בסין ב־1948. ב־1949 הפליגו קטה ומרסל משנגחאי לסנטוס שבברזיל, באונייה של Royal Interocean Lines. המזוודה נסעה איתם.

כעבור עשרות שנים פתח ויליאם ידוואב, בן דודה של דינה פלדמן, את המזוודה הישנה של סבתו קטה. מסמכים בגרמנית ובסינית חשפו סודות שהמשפחה לא סיפרה מעולם. הוא תרם את המזוודה ואת המסמכים למוזיאון היהודי של סאו פאולו. מהסיפור הזה נולדה „המזוודה הריקה".

כיום השם ידוואב מופיע על קיר השמות במוזיאון הפליטים היהודים בשנגחאי. ב־21 באוקטובר 2025 הציגה דינה פלדמן את הפרויקט במוזיאון, והמוזיאון פרסם את הסיפור ב־28 באוקטובר 2025.

צוות ההפקה המקורית (SESI-SP, 2024)

קונספט ורעיון מקורי	Dinah Feldman
מחזה	Nanna de Castro
בימוי	Kiko Marques
עוזרת במאי	Matilde Mateus Menezes
משחק	Dinah Feldman, Emílio de Mello, Fábio Herford, Noemi Marinho
מוזיקה ועיצוב סאונד	Gregory Slivar
עיצוב תאורה	Wagner Pinto
עיצוב תפאורה	Márcio Medina
עיצוב תלבושות	João Pimenta
עיצוב שיער ואיפור	Louise Helène
עיצוב וידאו ומיפוי הקרנה	André Grynwask, Pri Argoud (Um Cafofo)

עיצוב גרפי	Murilo Thaveira
צילום וידאו של ההצגה	Bruno Favery / Favo Produções Cinematográficas
צילומים	João Caldas
הפקת תאורה	Carina Tavares
עוזרי תאורה	Gabriel Greghi, Gabriela Cezario
הפעלת תאורה	Gabriel Greghi
הפעלת סאונד	Edézio Aragão
תוכנייה	Debora Barmak
ייעוץ בסינית	Verona Iris, Escola Ni Hao
ייעוץ בעברית	Rachel Reichhardt
ייעוץ בגרמנית	Wolfgang Gloeckner
קולות בפסקול	Elis Feldman Harari Kouyate, Mário Sevílio, Polly Gutman
בניית תפאורה	Sasso Campanaro
תפירת מסך הרקע	Alessandro Vaz
ציור תפאורה	Luisa Almeida
צוות ציור התפאורה	Ana Valim, Beatriz Souza, Carolina Carrasco, Victoria Elme
בניית אביזרים	Lídia Yogui
עובד במה	Guilherme Felipe
מלבישה	Angela Lima
ריכוז הפרויקט	Dinah Feldman
ניהול הפקה	Marcela Horta
הפקה	SESI-SP · Culturas em Movimento

הבכורה התקיימה ב־21 במרץ 2024 בתיאטרון SESI-SP בסאו פאולו. בבכורה גילם את שמואל Emílio de Mello; ב־2025 גילם את התפקיד Marcelo Várzea, וכיום מגלם אותו מרקוס סושרה.

היוצרים והשחקנים

דינה פלדמן · קונספט, משחק, ריכוז הפרויקט. שחקנית, מספרת סיפורים, מפיקת תרבות ומחנכת לאמנות, בוגרת לימודי עיתונאות ב־PUC-SP. ב־2005 ייסדה את Culturas em Movimento, והיא צאצאית של פליטים יהודים שחיו בשנגחאי.

ננה דה קסטרו · מחזה. סופרת, מחזאית ותסריטאית; למדה אמנויות הבמה ב־Fundação Clóvis Salgado ופסיכולוגיה באוניברסיטה הפדרלית של מינאס ז׳ראיס (UFMG). מחזותיה הועלו בברזיל ובפורטוגל. על „המזוודה הריקה" זכתה בפרס APCA ובפרס ביבי פריירה למחזאות.

קיקו מארקס · בימוי. במאי, מחזאי, שחקן ומורה לתיאטרון; סיים ב־1988 את בית הספר לתיאטרון Martins Penna בריו דה ז׳ניירו. ב־2003 ייסד את הלהקה Velha Companhia, שבה הוא חוקר את הקשרים בין זיכרון אינטימי, אירועים היסטוריים ומבנים משפחתיים. בין עבודותיו: „Cais ou da Indiferença das Embarcações", „Sínthia" ו„Casa Submersa".

נואמי מריניו · משחק. שחקנית, מחזאית וסופרת, בוגרת בית הספר לאמנות הדרמה של אוניברסיטת סאו פאולו (EAD-USP). החלה את דרכה בשנות ה־70, בתיאטרון, בקולנוע ובטלוויזיה. על „המזוודה הריקה" זכתה בפרס ביבי פריירה לשחקנית הטובה ביותר, והייתה מועמדת לפרס Shell.

פאביו הרפורד · משחק. שחקן תיאטרון, קולנוע וטלוויזיה, פעיל במקצוע מאז 1996, עם יותר משישים הפקות. עבד עם במאים כמו Jô Soares, Celso Frateschi ו־Elias Andreatto, בהצגות כמו „ריצ׳רד השלישי" ו„הדוד וניה".

מרקוס סושרה · משחק. שחקן, במאי ומורה לתיאטרון, עם יותר מ־30 שנות עבודה בתיאטרון, בקולנוע ובטלוויזיה. קשר ארוך שנים מחבר אותו לשייקספיר, עם תפקידים כמו לארטס ב„המלט" ובנקו ב„מקבת".

Gregory Slivar · מוזיקה מקורית ועיצוב סאונד. מלחין, מעצב סאונד ומוזיקאי; בוגר לימודי קומפוזיציה ב־Unicamp ובעל תואר שני במוזיקה (סונולוגיה) מאוניברסיטת סאו פאולו. ב־2025 הלחין את המוזיקה להפקה „HINOTORI" בבימויו של Hiroshi Koike, וניגן אותה בהופעה חיה בטוקיו.

Wagner Pinto · עיצוב תאורה. מעצב תאורה ומנהל תאורה טכני, פעיל מאז שנות ה־80 בתיאטרון, באופרה, במחול, במוזיקה ובאירועים גדולים. עבד עם אמנים כמו Gerald Thomas, Denise Weinberg ו־Daniela Thomas.

Márcio Medina · עיצוב תפאורה. אדריכל, מעצב תפאורה ותלבושות ומעצב אמנותי, פעיל מאז 1976. נעשה ממשתפי הפעולה של מרכז המחקר התיאטרוני בפונטדרה שבאיטליה, הקשור למורשתו של יז״י גרוטובסקי. ייצג את ברזיל בקוודריאנלה של פראג.

André Grynwask ו־Pri Argoud · עיצוב וידאו ומיפוי הקרנה. André Grynwask, אמן מולטימדיה, מוביל יחד עם Pri Argoud את הקולקטיב Um Cafofo, שיוצר מיפוי הקרנה, הקרנות ומיצבים לתיאטרון, למחול ולתערוכות.

João Pimenta · עיצוב תלבושות. מעצב אופנה בעל מותג משלו. עבור „המזוודה הריקה" עיצב תלבושות בגוני אפור, בגזרות מודרניות ועם פרטים בסגנון וינטג׳ ובארוק.

מרסלה אורטה · הפקה בפועל. מפיקת תרבות ומנהלת הפקה מאז 2012, בתיאטרון, במוזיקה, בקולנוע ובסיבובי הופעות. עבדה עם קיקו מארקס, Helena Ignez, Ulysses Cruz, Clara Carvalho ו־Denise Weinberg.

הדרך עד כה והפרסים

הבכורה התקיימה ב־21 במרץ 2024 בתיאטרון SESI-SP בסאו פאולו, בהפקה מקורית של SESI-SP. ההצגה נבחרה לפסטיבל 2024 em Cena.

הופעות	102
צופים	יותר מ־40 אלף
ערים	7 (שש מהן באותה רשת תיאטראות)
פרסים	6, ומועמדות לפרס Shell

- **שלושה פרסי ביבי פריירה**: ההצגה הטובה ביותר · המחזה המקורי הטוב ביותר (ננה דה קסטרו) · השחקנית הטובה ביותר (נואמי מריניו)
- **פרס APCA**: מחזאות (ננה דה קסטרו)
- **שני פרסי CENYM**: איכות אמנותית · עיצוב תפאורה
- **פרס Shell**: מועמדות בקטגוריית השחקנית הטובה ביותר (נואמי מריניו)

> „המזוודה הריקה" מצליחה כל כך בזכות צוות שחקנים שמסוגל להעניק לרעיון ההצגה ממד חדש.
>
> Dirceu Alves Jr. · InfoTeatro

ההצגה זמינה לסיבובי הופעות בינלאומיים: משלחת של עשרה אנשים, ארבעה שחקנים על הבמה.

יצירת קשר

הזמנות וסיבובי הופעות	culturasemmovimento@gmail.com
דינה פלדמן (WhatsApp)	+55 11 99144-6957
מרסלה אורטה, מפיקה בפועל	+55 11 94154-1552
אתר	culturasemmovimento.com

Culturas em Movimento · סאו פאולו, ברזיל